

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego dla Szkoły Podstawowej nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Siedlcach

Opracowała: mgr Agnieszka Sollich, doradca zawodowy

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe(Dz. U. z 2024 r. poz. 737 i 854)
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2024 r. poz. 750 i 854)
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U. z 2023 r. poz. 1798)
- Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli (Dz. U. z 2023r. poz. 2102)
- Obwieszczenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 listopada 2023 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych(Dz. U. z 2023 r. poz. 2499)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r.w sprawie doradztwa zawodowego(Dz. U. z 2019 r. poz. 325)

Wstęp

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego to ogół działań podejmowanych przez szkołę w celu odpowiedniego przygotowania uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia.

Młody człowiek poprzez swoje życie musi dokonać wielu wyborów i podjąć różne decyzje. Dla uczniów kończących szkołę podstawową bardzo ważną decyzją jest wybór drogi dalszego kształcenia zgodnej z zainteresowaniami, możliwościami i predyspozycjami. Trafność i rzetelność wyborów uczniów wymaga pomocy ze strony wielu osób i instytucji, między innymi szkoły i rodziców. Mając na uwadze zmiany na rynku pracy, pojawienie się nowych zawodów oraz istniejące bezrobocie wymaga się od dzisiejszych absolwentów szkół

umiejętnego planowania własnej kariery zawodowej, dużej elastyczności i umiejętności aktywnego poszukiwania pracy.

Szkolny System Doradztwa Zawodowego zapewni uczniom odpowiednie przygotowanie do samodzielnego podejmowania decyzji dotyczących wyboru drogi edukacyjnej i kształtowania własnej kariery zawodowej w oparciu o możliwości, wiedzę i warunki. Wskaże różne możliwości odnalezienia się w dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.

Cel ogólny:

Przygotowanie uczniów do trafnego wyboru drogi dalszego kształcenia i zawodu. Cel główny wykazuje konieczność kształcenia u uczniów konkretnych umiejętności i predyspozycji, niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w różnych rolach zawodowych i społecznych.

Cele szczegółowe:

- rozwijanie umiejętności pracy zespołowej, przełamywania barier środowiskowych oraz kształtowania właściwych relacji społecznych,
- kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego,
- wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania,
- odkrywanie zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania różnych zawodów.
- wskazanie i zrozumienie znaczenia stanu zdrowia i warunków psychofizycznych w związku z wymaganiami do pracy w konkretnym zawodzie.
- wyposażenie uczniów w wiedzę o zawodach, o czynnościach i warunkach pracy dla konkretnego zawodu, kwalifikacjach na różne stanowiska pracy.
- kształtowanie umiejętności określania swoich celów życiowych, mocnych i słabych stron.
- kształtowanie umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji.
- rozwijanie świadomości zawodowej.
- wskazanie możliwości uzyskania kwalifikacji zgodnych z potrzebami rynku pracy i predyspozycjami zawodowymi.

Obszary działania:

Praca doradcy zawodowego oraz nauczycieli w ramach Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego ma charakter planowych zadań zawartych w następujących działaniach:

- grupowe zajęcia z preorientacji zawodowej realizowane przez doradcę zawodowego i wychowawców
- indywidualne i grupowe zajęcia lub konsultacje, porady zawodowe dla uczniów
- działania doradcze skierowane do rodziców
- orientacja zawodowa na różnych lekcjach przedmiotowych

Obszary działania:

Praca z młodzieżą:

- odkrywanie swoich zainteresowań, umiejętności, uzdolnień, poznanie swego temperamentu;
- kształcenie umiejętności analizy mocnych i słabych stron swojej osobowości;
- analiza swojego stanu zdrowia pod kątem predyspozycji do wykonywania poszczególnych zawodów;
- konfrontacja samooceny z wymaganiami szkół i zawodów;
- poznanie specyfiki wykonywania poszczególnych zawodów;
- poznanie definicji związanych z rynkiem pracy;
- zapoznanie się ze specyfiką rynku pracy w regionie;
- rozszerzenie zasobu informacji na temat sposobów poszukiwania pracy;
- zdobycie umiejętności przygotowywania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy;
- poznanie możliwości dalszego kształcenia i doskonalenia zawodowego;
- zapoznanie się z ofertą edukacyjną regionu;
- poznanie zasad rekrutacji do szkół średnich;
- planowanie własnego rozwoju,
- umożliwianie prowadzenie zajęć pozalekcyjnych i kół zainteresowań.

Praca z rodzicami:

- doskonalenie umiejętności wychowawczych podczas spotkań z pedagogiem, psychologiem, doradcą zawodowym;
- zwiększenie kompetencji w zakresie pomocy dzieciom w wyborze kierunku kształcenia i zawodu (wymiana doświadczeń),
- zapoznanie z ofertą szkół średnich, technikum oraz szkół branżowych, zasadami oraz terminami rekrutacji.
- aktywne włączenie się w proces doradztwa zawodowego dla swych dzieci poprzez szkolenia z zakresu doradztwa zawodowego w szkole.

Praca z nauczycielami i środowiskiem lokalnym:

- uzyskanie wsparcia i pomocy w pracy wychowawczej od różnych nauczycieli
- rozpoznanie potrzeb uczniów, ich poglądów, oczekiwań wobec szkoły i rynku pracy
- współpraca nauczycieli różnych przedmiotów w przekazywaniu wiadomości o zawodach na swoich przedmiotach
- współpraca z poradnią psychologiczno – pedagogiczną
- współpraca z mobilnym centrum informacji zawodowej
- współpraca z instytucjami zajmującymi się pośrednictwem pracy (PUP, WUP, OHP)
- nakreślenie kierunku pracy z młodzieżą i rodzicami,
- promocja lokalnych instytucji i zakładów pracy.

Formy i metody pracy

Formy:

- grupowa,
- indywidualna,
- zespołowa.

Metody pracy:

- testy, autotesty, kwestionariusze,
- programy komputerowe,
- dyskusje i pogadanki dydaktyczne,
- gry dydaktyczne,
- burza mózgów,
- metoda projektów,
- inscenizacje,
- spotkania z przedstawicielami zawodów i pracodawcami / wycieczki do zakładów pracy,
- targi pracy,
- rozmowy doradcze,
- prezentacje i prelekcje,
- wywiady zawodowe,
- obserwacja,
- konsultacje indywidualne,
- projekcje filmów,
- warsztaty,
- drama,
- mapy myślowe,

- debaty,
- konkursy,
- koła zainteresowań,
- portfolio,
- checklisty,
- praca na metaforach,
- techniki plastyczne.

Metody pracy adresowane do rodziców dzieci:

- konsultacje i porady,
- pogadanki zwiększające świadomość odpowiedzialnego podejmowania decyzji kariery zawodowej ucznia,
- udostępnianie informacji edukacyjnych na temat zasad i terminów rekrutacji do szkół oraz o zawodach przyszłości,

Metody pracy adresowane do nauczycieli przedmiotów:

- organizacja szkoleń z zakresu tematyki doradztwa zawodowego,
- tworzenie warunków do wymiany doświadczeń i dzielenie się wiedzą.

Zadania nauczycieli przedmiotów:

- wprowadzanie elementów orientacji edukacyjnej i zawodowej do lekcji przedmiotowych.
- powiązanie treści przedmiotowych z możliwymi kierunkami kształcenia i zawodu.
- wskazywanie korelacji treści przedmiotowych z praktyką zawodową.
- promowanie swojego przedmiotu w kontekście wyborów edukacyjno-zawodowych.
- wskazywanie zawodów, dla których umiejętności przedmiotowe są kluczowe.
- informowanie o ścieżkach kształcenia prowadzących do zawodów.
- uświadamianie uczniów o istotności danego przedmiotu szkolnego w karierach edukacyjno-zawodowych realizowanych w innych dyscyplinach.

Zadania doradcy zawodowego

- systematyczne diagnozowanie zapotrzebowania uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe;
- gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych właściwych dla danego poziomu kształcenia;
- pomoc w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

- prowadzenie zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniem kształcenia i kariery zawodowej;
- koordynowanie działalności informacyjno-doradczej prowadzonej przez szkołę i placówkę;
- współpraca z innymi nauczycielami w tworzeniu i zapewnieniu ciągłości działań w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego;
- wspieranie nauczycieli, wychowawców i innych specjalistów w udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w zakresie doradztwa.;
- informowanie o zapotrzebowaniu na konkretne zawody i kwalifikacje niezbędne do ich wykonywania;
- współpraca z wychowawcą, psychologiem i pedagogiem szkolnym oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną;
- przygotowanie ucznia do radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, takimi jak: - bezrobocie, problemy zdrowotne, adaptacja do nowych warunków pracy i mobilności zawodowej;
- współpraca z Dyrekcją Szkoły: określenie w statucie szkoły organizacji WSDZ, planowanie działań doradcy zawodowego w szkole na podstawie wytycznych zarządzenia MEN-u, powołanie szkolnego Doradcy zawodowego, realizacja i nadzorowanie zajęć z doradztwa zawodowego w szkole.

Działania nauczycieli różnych przedmiotów w realizacji treści doradztwa zawodowego

Lp.	Przedmiot	Działania w zakresie doradztwa zawodowego
1.	Język polski	Ukazywanie zawodów, w których niezbędna jest piękna wymowa i duży zasób słownictwa (np. aktor) . Ukazywanie zawodów, w których znajomość języka polskiego odgrywa znaczącą rolę. Nauka pisania podania, listu motywacyjnego, CV. Doskonalenie wypowiedzi: pisanie życiorysu, podania, ogłoszenia, listu oficjalnego. Operowanie swobodnym słownictwem podczas autoprezentacji.
2.	Matematyka	Kształtowanie i rozwijanie uzdolnień matematycznych, wskazywanie zawodów, które wymagają konkretnej znajomości matematyki, wskazywanie gałęzi wiedzy, których podstawą jest matematyka. Posługiwanie się procentami, zapoznanie z zawodami z dziedziny księgowości i rachunkowości. Planowanie czynności z wykorzystaniem kalendarza oraz dzielenie zadań na etapy.
3.	Informatyka	Wdrażanie uczniów do poszukiwania informacji o zawodach i szkołach w sieci, wprowadzanie organizacji pracy i przepisów BHP, poszerzenie wiedzy zawodoznawczej w zakresie zawodów informatycznych. Selekcja, porządkowanie pokazują wykorzystanie technologii informatycznej w różnych

		zawodach. Prezentuje sposoby opracowywania tekstów, prezentacji multimedialnych oraz danych liczbowych w arkuszu kalkulacyjnym.
4.	Technika	Poznanie różnych zawodów, wskazywanie umiejętności niezbędnych do wykonywania omawianych zawodów, w których wykorzystywane są urządzenia techniczne.
5.	Wiedza o społeczeństwie	Prezentacja treści dotyczących pracy i przedsiębiorczości, wskazywanie przyczyn i skutków bezrobocia, prezentacja norm społecznych, opis zawodów związanych z polityką, dyplomacją. Przedstawiają zawód historyka, archiwisty. Zapoznanie ze zjawiskiem emigracji, polityki zarobkowej. Prezentują podstawowe cechy obecnej sytuacji gospodarczej.
6.	Języki obce	Zapoznanie uczniów ze słownictwem dotyczącym zawodów, ukazywanie możliwości pracy związanej z biegłym posługiwaniem się językiem obcym, prezentowanie filmów o zawodach w językach obcych. Nauka wypowiedzi na temat własnych umiejętności w języku obcym o charakterze autoprezentacji.
7.	Religia	Wskazywanie roli jaką pełni praca w życiu każdego człowieka oraz pracy zawodowej jako źródła satysfakcji.
8.	Wychowanie fizyczne	Zapoznanie uczniów z zawodami, które wymagają wysokiej sprawności fizycznej, wskazywanie możliwości doskonalenia sprawności, wskazywanie zależności wyboru zawodu od stanu zdrowia. Opracowanie rozkładu dnia ucznia uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym i fizycznym.
9.	Biologia/Przyroda	Ukazywanie zawodów związanych z przyrodą i biologią, rozbudzanie zainteresowań, selekcjonowanie informacji na temat przyszłej pracy, omawianie stanu zdrowia i choroby człowieka nawiązując do przeciwwskazań zdrowotnych wybranych zawodów. Wykazanie znaczenia odpoczynku w życiu człowieka, prawidłowych warunków nauki i pracy, zasad uczenia się. Zapoznanie z zawodami z dziedziny: meteorologii, rolnictwa, biologii, leśnictwa, ochrony środowiska, ochrony zdrowia.
10.	Geografia	Ukazywanie zawodów związanych ze znajomością geografii, wskazanie ścieżki edukacyjno – zawodowej związanej z geografiami.
11.	Fizyka/Chemia	Ukazanie zawodów związanych ze znajomością podstawowych praw fizyki i chemii. Zapoznanie z zawodami z dziedziny: biotechnologii, ekologii, technologii, inżynierii, zawodów laboratoryjnych.

12.	Etyka	Zapoznanie z rolami społecznymi i modelem życia, ze sposobem pracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Kształtują poczucie odpowiedzialności za własny rozwój.
13.	Muzyka	Zapoznanie uczniów z zawodami związanymi z muzyką, np. kompozytor, dyrygent, muzyk.
14.	Plastyka	Zapoznanie z zawodami z dziedziny kultury. Uczy z korzystania z przekazów medialnych oraz wykorzystania ich wytworów.
15.	Nauczyciel bibliotekarz	Prenumerata czasopism związanych z edukacją oraz literatury z zakresu doradztwa zawodowego, udostępnia ulotki informacyjne o ofercie edukacyjnej szkół oraz wymaganiach rekrutacyjnych wyższych uczelni.

Harmonogram Wewnątrzszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego dla klas VII – VIII na rok szkolny 2024/2025

Lp.	Działania	Sposób realizacji	Osoby odpowiedzialne	Termin realizacji
1.	Diagnozowanie potrzeb doradczych uczniów pod kątem planowania ścieżki edukacyjnej i zawodowej ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	- Opracowanie i przeprowadzenie ankiet diagnozujących potrzeby doradcze uczniów - Przeprowadzenie rozmów(wywiadów) i konsultacji z uczniami/rodzicami/ nauczycielami na temat potrzeb doradczych - Pomoc w projektowaniu przyszłej ścieżki edukacyjno-zawodowej	Doradca zawodowy Wychowawcy klas Psycholog/ Pedagog szkolny	Wrzesień/ październik
2.	Gromadzenie, aktualizacja i udostępnianie bazy informacji edukacyjno - zawodowej	- Tworzenie biblioteczki zasobów elektronicznych, książkowych, czasopism o tematyce edukacyjno-zawodowej - Gromadzenie oferty szkół z terenu powiatu i powiatów sąsiadujących	Bibliotekarze Doradca zawodowy	Cały rok Kwiecień/ czerwiec Cały rok

		- Zamieszczanie wybranych materiałów i informacji na stronie internetowej szkoły	Nauczyciele informatyki	
3.	Szkolenie rady pedagogicznej i pedagogizacja rodziców w zakresie poradnictwa edukacyjno-zawodowego	- Organizowanie szkoleń i warsztatów dla rady pedagogicznej zgodnie z harmonogramem szkoły - Organizowanie spotkań informacyjnych o tematyce edukacyjno-zawodowej dla rodziców	Doradca zawodowy Pedagog szkolny/ Psycholog	Zgodnie z harmonogramem szkoły (min. 2 razy w roku)
4.	Prowadzenie zajęć grupowych przygotowujących uczniów do świadomego planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej	- Wprowadzanie treści o tematyce zawodoznawczej na lekcjach przedmiotowych i godzinie wychowawczej - Prowadzenie zajęć doradztwa zawodowego - Organizowanie spotkań z przedstawicielami różnych zawodów, z pracodawcami z powiatu/województwa i przedstawicielami szkół średnich - Organizowanie konkursów o tematyce zawodowej oraz wycieczek do zakładów pracy, na targi edukacyjne	Nauczyciele poszczególnych przedmiotów Wychowawcy klas Doradca zawodowy Doradca zawodowy Wychowawcy klas Nauczyciele poszczególnych przedmiotów	Zgodnie z planem pracy przyjętym na bieżący rok szkolny Cały rok
5.	Prowadzenie konsultacji indywidualnych z zakresu poradnictwa edukacyjno-zawodowego	- Konsultacje indywidualne uczniów/ uczniów i rodziców na temat planowania kariery zawodowej	Doradca zawodowy Psycholog/ Pedagog szkolny Wychowawca klasy	Cały rok według potrzeb
6.	Ewaluacja	- Przygotowanie i przeprowadzenie ankiet/ fokusu na temat doradztwa zawodowego szkoły wśród uczniów/ rodziców/ nauczycieli	Doradca zawodowy	Czerwiec

Oczekiwane efekty realizacji treści doradztwa zawodowego

Uczniowie:

- umiejętnie planują dalszą ścieżkę edukacyjno – zawodową,
- posiadają wiedzę o sobie,
- potrafią określić swoje zainteresowania oraz uzdolnienia,
- znają swoje predyspozycje, słabe i mocne strony i wykorzystują to w planowaniu ścieżki edukacyjno - zawodowej,
- znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu,
- mają świadomość wpływu stanu zdrowia na wybór zawodu i pracy
- znają zawody, są świadomi zmian na rynku pracy i pojawiania się nowych zawodów,
- znają świat pracy, wiedzą gdzie szukać informacji na ten temat,
- potrafią dokonać podziału zawodów na grupy i przyporządkować siebie do odpowiedniej grupy,
- potrafią samodzielnie planować ścieżkę własnej kariery zawodowej,
- są świadomi, że mają możliwość wprowadzania zmian we własnej ścieżce kariery,
- potrafią dokonać trafnych, odpowiedzialnych i świadomych wyborów edukacyjnych i zawodowych.

Rodzice:

- znają swoje dziecko i wspierają je w podejmowaniu decyzji edukacyjno - zawodowych,
- znają czynniki niezbędne do podjęcia prawidłowej decyzji wyboru zawodu przez swoje dziecko,
- rozumieją potrzebę uwzględnienia czynników: zainteresowań, uzdolnień, cech charakteru, temperamentu, stanu zdrowia, możliwości psychofizycznych, rynku pracy przy planowaniu kariery edukacyjnej i zawodowej swojego dziecka,
- wiedzą, gdzie szukać informacji i wsparcia w procesie wyboru drogi zawodowej dziecka,
- znają świat pracy i ofertę szkolnictwa po szkole podstawowej,
- potrafią wskazać predyspozycje, mocne i słabe strony dziecka,
- potrafią pomóc swoim dzieciom w podejmowaniu decyzji,
- są zaangażowani i przygotowani do pełnienia roli „doradców”;
- wiedzą, gdzie szukać pomocy dla swoich dzieci w sytuacjach trudnych;
- angażują się w pracę doradczą szkoły (np. prezentują swoje zawody, zakłady pracy).

Nauczyciele:

- potrafią diagnozować potrzeby i zasoby uczniów;

- rozwijają talenty, zainteresowania, zdolności, predyspozycje;
- wspierają rodziców w procesie doradczym, udzielają informacji, lub kierują do specjalistów;
- potrafią wprowadzić treści doradztwa zawodowego do swoich planów pracy,
- potrafią realizować treści zawodoznawcze na swoich lekcjach, na zebrania z rodzicami oraz podczas spotkań indywidualnych z rodzicami,
- rozumieją potrzebę realizacji zadań z doradztwa zawodowego w ramach własnych przedmiotów,
- potrafią współpracować ze środowiskiem lokalnym na rzecz rozwoju zawodowego uczniów,
- znają zakres treści z doradztwa zawodowego realizowanych w szkole.

Ewaluacja

Ewaluacja skuteczności zaplanowanych w WSDZ działań nastąpi poprzez:

- ankiety dla uczniów, rodziców i nauczycieli,
- wywiad kwestionariuszowy,
- zebranie informacji zwrotnej poprzez rozmowy z uczniami, rodzicami i nauczycielami,
- analizę prowadzonej dokumentacji (sprawdzanie pod kątem odbytych szkoleń, realizacji zadań),
- śledzenie losów absolwentów (wybór dalszego etapu kształcenia),
- obserwacja prowadzonych zajęć,
- analiza dzienników lekcyjnych na podstawie realizacji tematyki zajęć.
-

Agnieszka Sollich

.....
(podpis doradcy zawodowego)

Siedlce, 2 września 2024 r.